

سرم شناسی

يك مورد جالب توجه آزمایش ویدال

نگارش

دکتر حسن میر دامادی

استاد و رئیس بخش سرم شناسی دانشکده پزشکی

آزمایش ویدال یکی از بهترین و آسان ترین راهها برای تشخیص تب های حصبه و حصبه مانند است و هر گاه جهات مختلف کار در نظر گرفته شده و نکات لازمه در موقع اجرای واکنش رعایت گردد و دست کم يك هفته پس از آغاز بیماری صورت گیرد خود وسیله تضمین برای تشخیص این بیماریها میباشد.

هر چند که در حال حاضر این آزمایش در بیشتر آزمایشگاههای تهران فقط يك طريقه آنهم بوسیله میکرو بهائی که بر اثر مجاورت با فورمالین کشته شده است انجام میگردد و البته آزمایش با همین مخلوط میکروبی هم تا حدی برای ترضیه خاطر پزشکان کفایت میکند اما برای اینکه همه موارد تب های حصبه و حصبه مانند بخوبی مشخص گردد و مخصوصاً مواردی که پیدایش آگلوتی ناسیون وابسته بمایه کوبی قبلی بر ضد حصبه است از ابتلای به بیماری کاملاً تفکیک شود بهتر این است که آزمایش ویدال در آن واحد با سه نوع میکروب یکی میکرب های زنده که انتی ژن vi آنها کاملاً بر جای مانده باشد و دیگر میکرب هایی که بوسیله فورمالین آنتی ژن H آنها را تثبیت نموده و سوم با میکرب هایی که

بوسیله الکل آنتی ژن ۵ آنها پایدار شده است بعمل آید .

چنانکه معلوم است تا موقعی که میکروب حصبه کاملاً در بدن جایگیر نشده و بمقدار کافی تکثیر پیدا نکرده است و یا عبارت دیگر در آغاز بیماری واکنش ویدال منفی است و البته به نسبتی که از آغاز بیماری گذشته و تعداد میکروب موجود در خون افزایش یابد بهمان نسبت پادتن مربوط (آگلوتینی نین) بیشتر پدیدار میگردد .

پیدایش پادتن های مختلف در خون معمولاً تدریجی است و در جریان يك بیماری میکروبی هر روز افزون تر از روزهای پیش است ولی هم چنانکه در مورد کوفت های دوره نخست بندرت دیده میشوند گاهی پیدایش پادتن ناگهانی است و مورد زیر از این لحاظ بسیار جالب توجه میباشد .

چند ماه پیش یعنی اوایل پائیز سال گذشته طفل ۹ ساله یکی از همکاران که بتازگی از شمیران بازگشت نموده بود به تب دچار میشود نظر باینکه در اطراف محل سکونت طفل انوفل وجود داشته است لذا در آغاز متوجه مالاریا شده و امتحاناتی بنظر جستجوی انگل مالاریا و تعیین فورمول لوکوسیت های خون و شماره گلبول های سفید و سرخ خون بعمل میآید .

نتیجه آزمایش مالاریا منفی و در عین حال پولی نوکلئوز توأم با لوکوسیتوز دیده میشود با این ترتیب تا چند روز اول بهیچوجه متوجه بیماری حصبه نشده و بکشت خون همت نمیگمارند ولی نظر باینکه تب بشکل متمادی در بدن باقی بوده است لذا روز نهم متوجه حصبه شده آزمایش ویدال بعمل میآورند که نتیجه آن کاملاً منفی بوده است . سه روز پس از آن در همان آزمایشگاه و با همان وسایل آزمایش ویدال تکرار

میشود ولی برخلاف انتظار آزمایش ویدال این دفعه بشدت بامیکروب حصبه مثبت بوده و سرم بیمار حتی به نسبت مخلوط ۱:۱۰۰ میکروبهای سه گانه حصبه مشروح فوق را آگلوتی ناسیون میدهد.

از این مورد جالب توجه میتوان چنین نتیجه گرفت که چه در مورد سیفیلیس و آزمایش واسرمان و یا در مورد تبهای حصبه و حصبه مانند و آزمایش ویدال هر گاه با وجود علامت مسلم حصبه نتیجه آزمایش ویدال منفی باشد نباید آن را دلیل خبط و یا اشتباهی از طرف آزمایشگاه دانست بلکه شایسته چنین است که بفاصله ۴-۵ روز همان آزمایش را در همان آزمایشگاه تکرار نمایند.